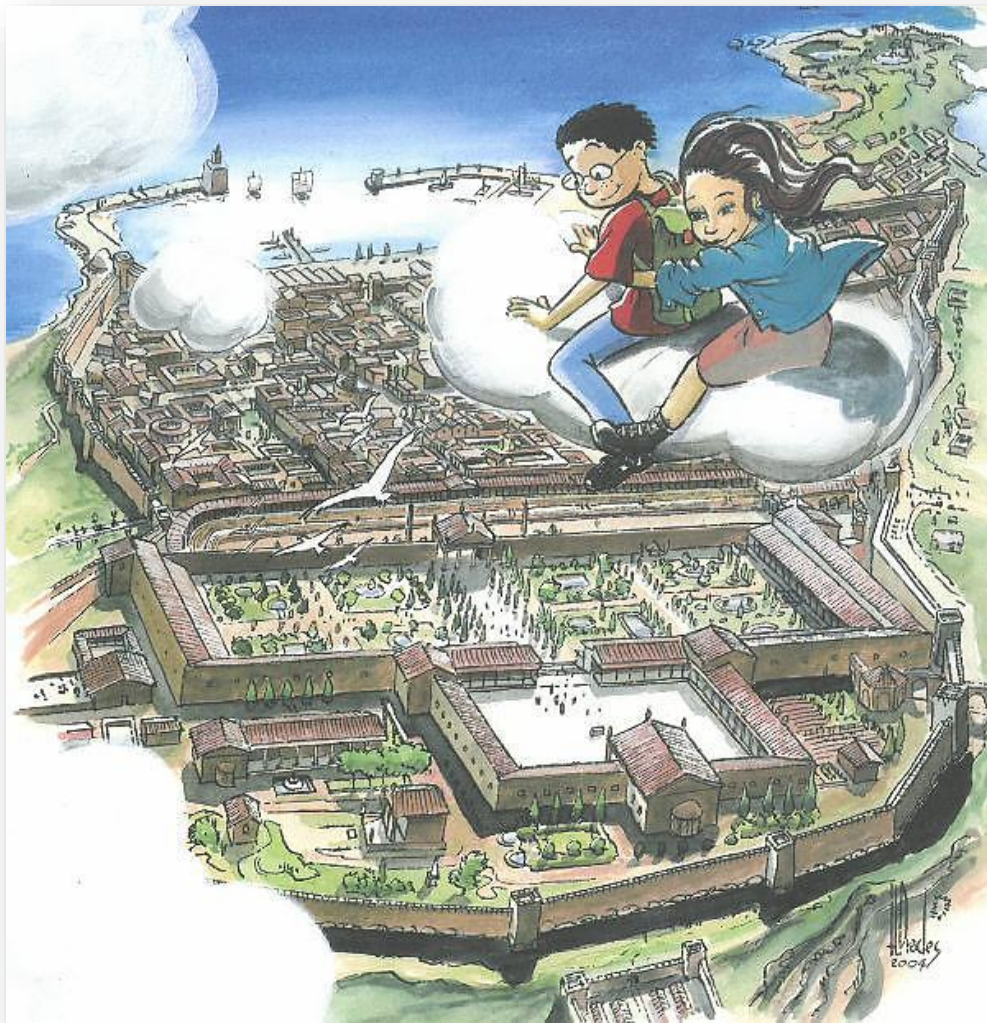

CDA DE LA CIUTAT DE TARRAGONA

L'enigma de la Medusa. Activitats

Material del professorat

Generalitat de Catalunya
**Departament
d'Ensenyament**

Camp d'Aprenentatge de la ciutat de Tarragona

Complex Educatiu de Tarragona
Autovia de Salou s/n
43006 Tarragona

Autors: Núria Montardit Bofarull

Marta Panadès Manresa

Jordi Tortosa Giménez

Dibuixant: Hugo Prades

DL: T-1652-2014

Edita: Camp d'Aprenentatge de la ciutat de Tarragona

Edició: Setembre 2014

JUSTIFICACIÓ

Aquest conte és el punt de partida de l'activitat Els petits nens i nenes romans de Tàrraco. A l'aula comptem amb un exemplar gegant que ens permet la lectura conjunta i la localització dels elements de cada pàgina.

Tot i haver-lo escoltat al CdA, a l'escola podem reprendre'l i prosseguir la seqüència didàctica.

Part de la proposta va més dirigida al cicle mitjà, però estem segurs que alguns components els podem adaptar o usar directament amb els nens i les nenes de cicle inicial.

OBJECTIUS

1. Incentivar la lectura.
2. Descobrir els enigmes plantejats.
3. Observar amb deteniment les imatges.
4. Identificar els principals monuments de Tàrraco.
5. Valorar la història de la ciutat.
6. Practicar el vocabulari.

CONTINGUTS

1. La ciutat de Tàrraco.
2. Els principals monuments i la seva funció.
3. La vida quotidiana en l'època romana.

PROCEDIMENTS

- Observació i identificació de les peces de roba i joies.
- Observació minuciosa de les imatges.
- Identificació dels volums amb les formes geomètriques.
- Compleció d'informació visual i textual.
- Interrelació de la informació-
- Identificació de les parts dels edificis.
- Identificació de l'armament d'un gladiador.
- Pintura i compleció de dibuixos.

- Càlculs d'elements, objectes i parts.
- Anàlisi i extracció de conclusions.
- Recerca de diferències.
- Interpretació de textos.
- Recerca de símbols i anacronismes.
- Identificació de sinònims i d'antònims.
- Lectura comprensiva.
- Compleció d'informació.

ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES

Durant l'explicació del conte analitzarem les imatges a partir dels textos. Els alumnes hauran d'endevinar el monument al qual es refereix el poema. Un cop descobert, hauran de localitzar la cara de la maligna Medusa, la lletra amagada i l'anacronisme o anacronismes que apareixen en cada il·lustració.

Després si volem, podem incidir-hi més:

- Mitjançant la lectura del text** que es troba a les darreres pàgines del conte. Com veureu, els noms dels nenes protagonistes no apareixen, sinó que hi ha uns puntets, la qual cosa permet que cadascú hi posi el seu nom i sigui el protagonista de l'aventura.
- i/o a través de les activitats proposades a continuació.** L'elaboració la farem de manera conjunta en la lectura i la recerca d'elements. Per a aquesta segona part, optarem per una realització:
 - conjunta,
 - o personal, en què cada alumne/a realitza les tasques referides a una o més imatges,
 - o en petits grups, de tal manera que un cop resoltes en farem una correcció conjunta.

La gran riquesa informativa de les il·lustracions ens deixen explicar i recrear el conte, alhora que podem aprofitar-les per a incidir en la vida quotidiana romana. El recorregut dels protagonistes pels principals edificis de Tàrraco ens facilita endinsar-nos en les activitats que s'hi realitzaven. Qualsevol petit detall ofereix una bona informació sobre la vida de la nostra ciutat fa 2000 anys. Val la pena, per tant, aprofitar les làmines a més de la lectura del conte. El seu ús es pot seqüenciar en diferents nivells, tant per a cicle inicial com el mitjà.

Les grans làmines ens permetran incidir en:

1. La identificació de les principals peces del vestuari femení i masculí, els objectes que hi apareixen, l'anàlisi de l'escena i les professions.
2. La identificació dels edificis, mitjançant els dibuixos. Possibiliten el treball de les parts i de les funcions de cadascun d'ells. Alhora la imatge de la portada ens porta a un zoom constant per a ubicar l'edifici, veure'n la forma i la localització.
3. L'observació dels elements que envolten l'escena: transports, vies, personatges, objectes, elements decoratius...

Podem organitzar-ho de la següent manera:

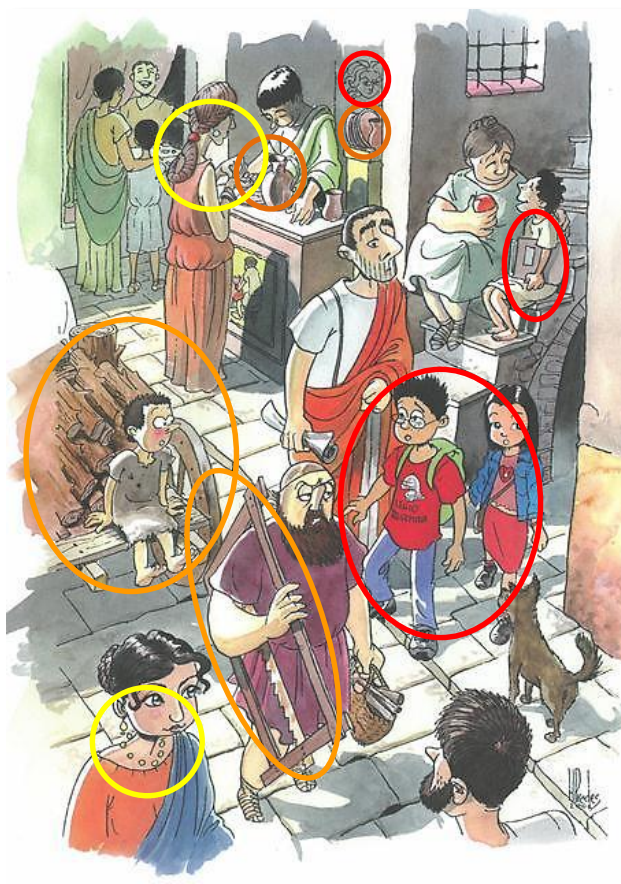
Treballs de camp: la lectura del conte facilita els alumnes la comprensió de com era la vida quotidiana romana. Forma part de la seqüència didàctica dirigida a CI i CM, *Els petits nens i nenes romans de Tàrraco*. Podran escoltar la història *in situ*, de tal manera que en seguiran el procés i identificaran els personatges.

Treballs posteriors: Ja a l'aula, podem reprendre el llibre i realitzar la proposta d'activitats que hi incloem.

Segons el nivell curricular i els objectius plantejats, triarem unes o altres activitats. La proposta n'inclou amb diferent grau de complexitat i de tasques: de lèxic, d'observació, de complexió, motrius...

PROPOSTA D'ACTIVITATS

- Observa les imatges:

Pinta al dibuix la peça de roba que s'hi menciona:

HOMES

Túnica

Toga

DONES

Túnica

Pal-la

- Ara pinta els quadrats dels colors que vegis a la làmina del conte:

Túniques masculines: blanca, ocre, gris, vermellosa, blava.

Togues: vermella, verda.

Túnica femenina: taronja, vermella, grisa.

Pal·la: blava.

- Marca al dibuix anterior:
 - Les joies (en groc)
 - Les peces de ceràmica (en marró)
 - Els objectes de fusta (en taronja)
 - La Medusa i un objecte que no tenien els romans (en vermell)

- Posa el nom a sota de cada dibuix:

gerra

cistella

pergamí

serra

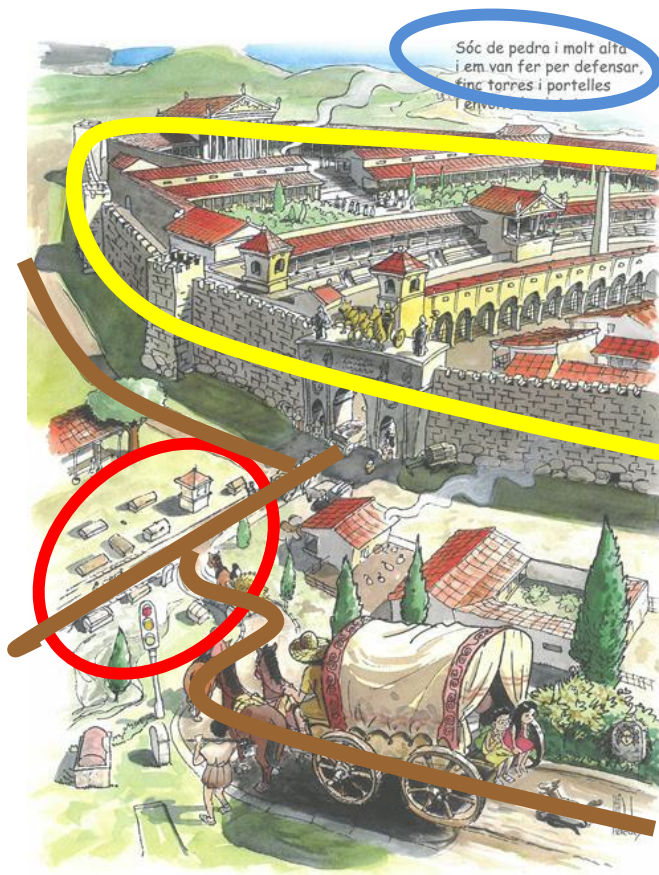
- Contesta les següents preguntes:

- On se situa l'escena?

En un carrer romà

- Quines professions hi apareixen?

Fuster, venedor, transportista.

Compta quants n'hi ha de:

- Carros: **5**
- Torres: **3**
- Cavalls: **12**
- Tombes: **13**
- Animals: **21**

Marca al dibuix:

- Les carreteres (marró)
- El cementiri (vermell)
- La muralla (groc)
- El mar (blau)

Marca tota la muralla que vegis al dibuix.

Completa les frases:

- Els espectadors es troben separats en **3** parts diferents, segons la seva categoria.
- **7** dofins de bronze servien com a comptadors de les voltes.
- El governador i la gent més important estaven a la llotja (pulvinar), que tenia **4** columnes al davant.
- L'auriga, el corredor, condueix un carro amb **4** cavalls (una quadriga).
- El terra és groc, perquè era **arena**.
- Reprodueix el fragment de la inscripció superior **...ET COLONIA TARRACONENS A EMILI...**

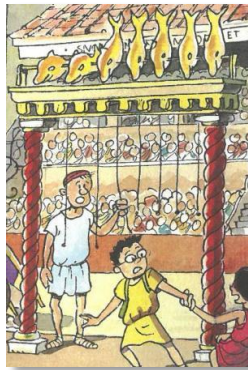
Observa el circ al dibuix. Quina d'aquestes formes té? Marca-la.

Uneix cada dibuix amb el seu nom:

Llotja (pulvinar)

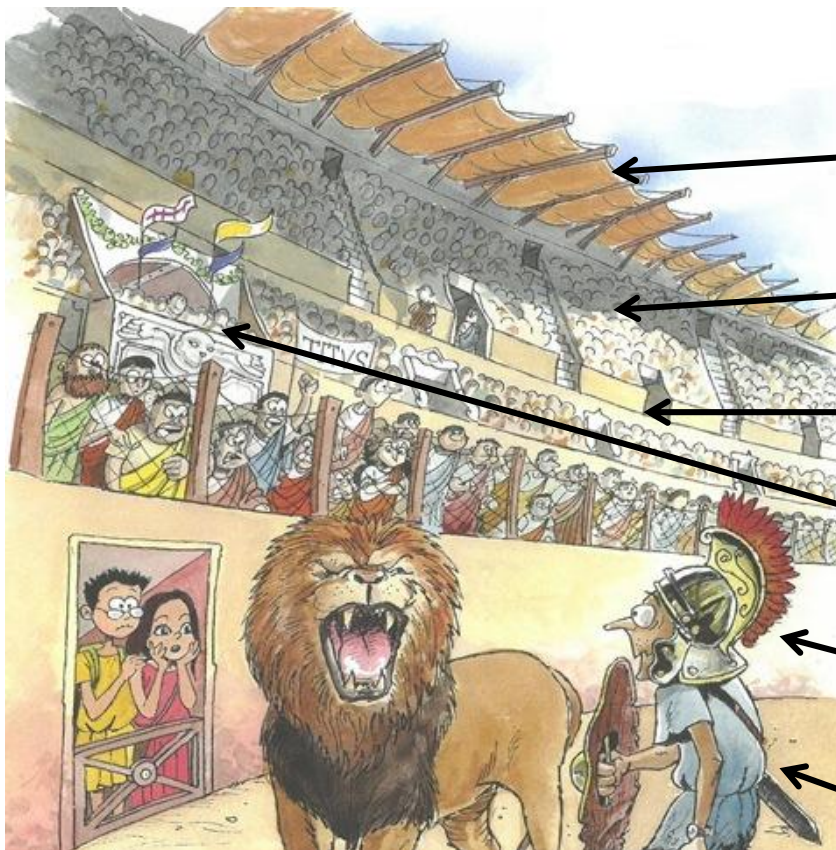

Comptador

Quadriga

Posa el nom a cada part de l'amfiteatre i marca'ls de color:

Tendal

Càvea

Vomitòria

Pulvinar

Pòdium

Arena

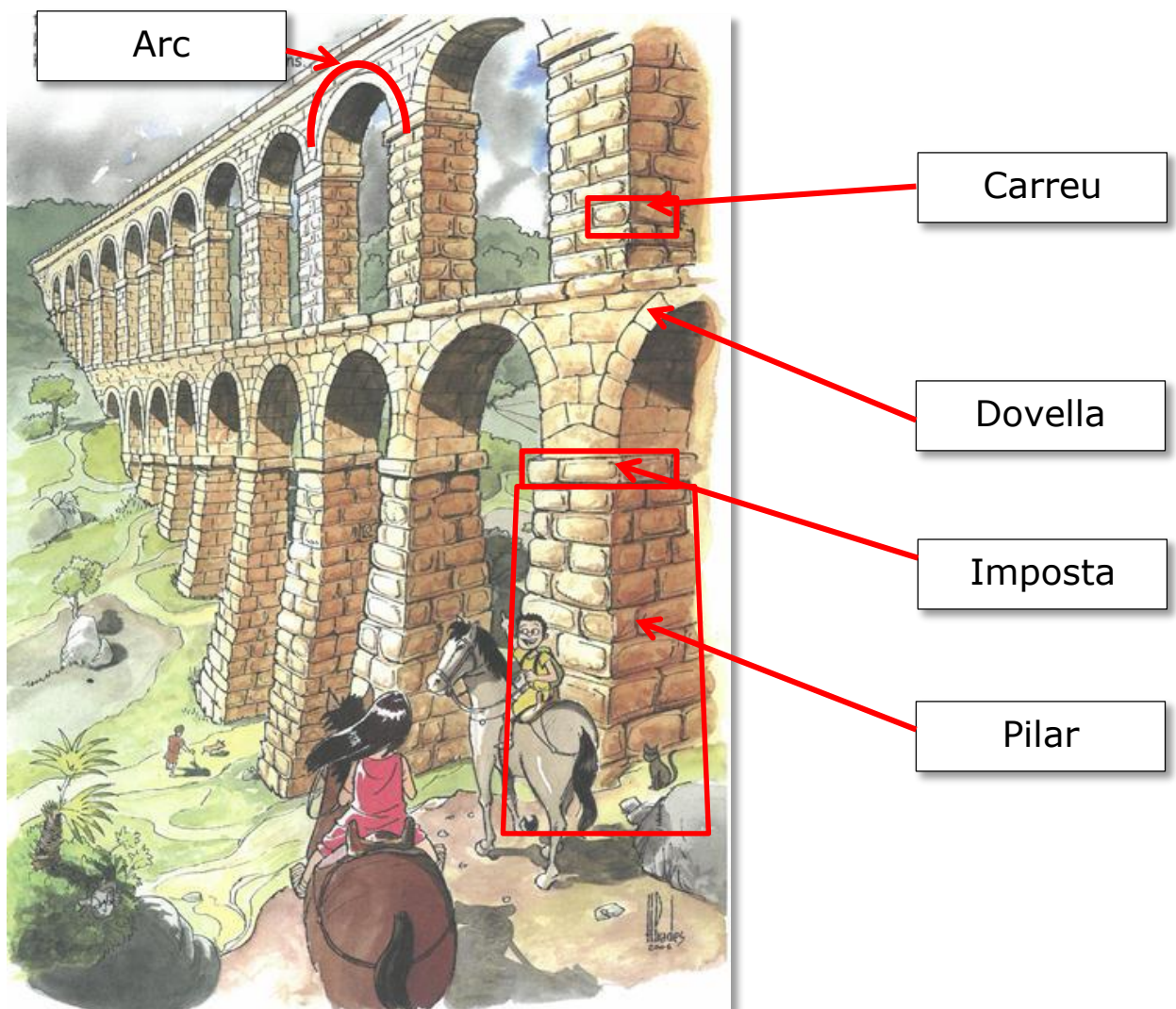
CÀVEA	grades on s'asseien els espectadors (blau).
PÒDIUM	barrera de separació entre l'arena i les grades (vermell).
ARENA	espai central on es feien els espectacles.
VOMITÒRIA	portes d'accés als seients.
VELUM	tendal de protecció del sol (verd).
PULVINAR	llotja presidencial dels jocs (taronja).

Quin espectacle s'hi veu?

Una cacera, un caçador i un lleó.

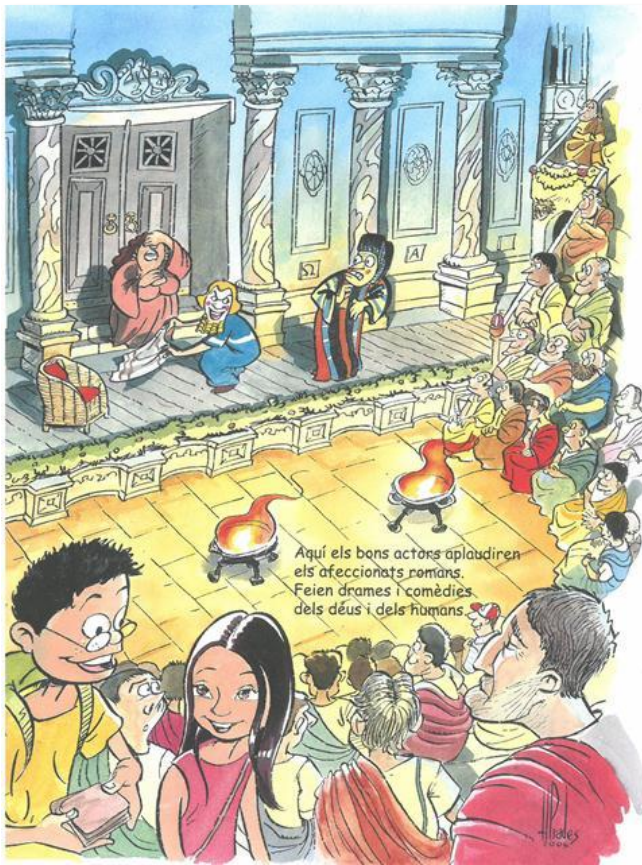
Quines d'aquestes defenses porta el lluitador?

Casc, escut, espasa,

Compta i anota:

- Arcs: **9+ 11**
- Pilars: **8+ 12**
- Dovelles d'un arc: **12**
- Els carreus del pilar més alt (files en vertical): **18**

Observa i contesta:

És una obra trista o divertida?

Còmica

Com està el públic?

Somrient

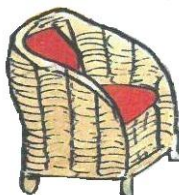
Com és el decorat?

La façana d'un palau, representa un exterior, forma part de l'escena del teatre.

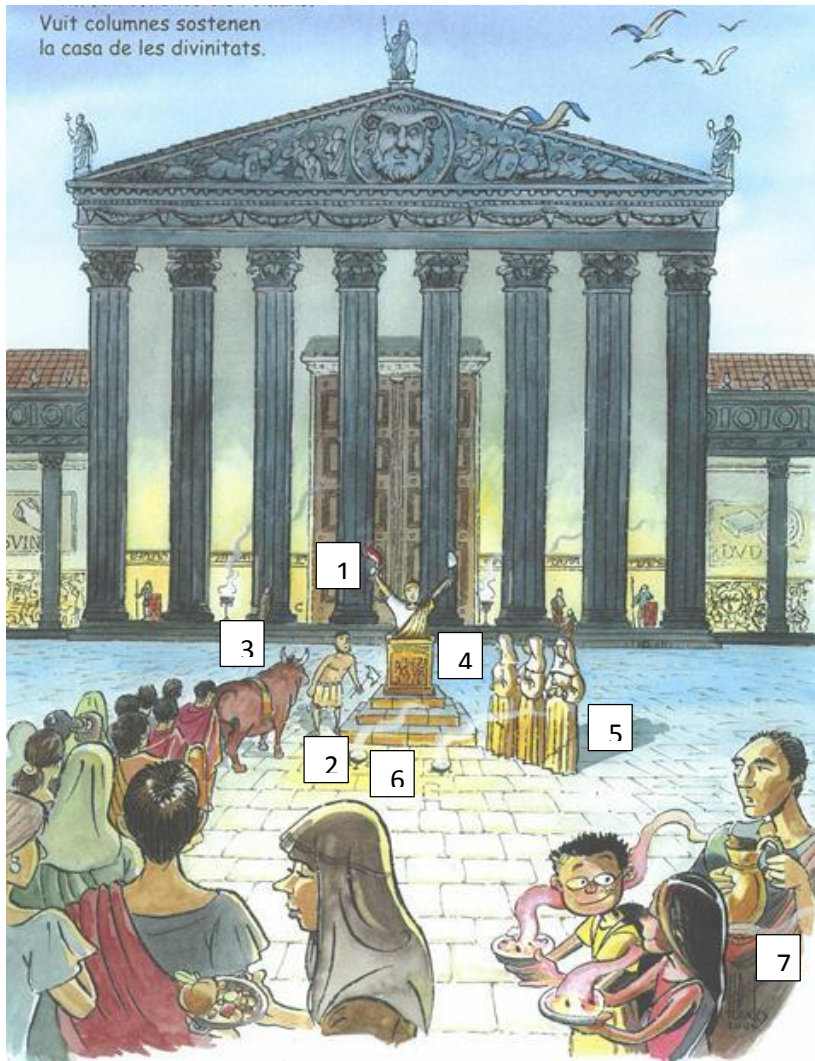
Quants actors s'hi veuen?

3

Escriu el nom a cada element:

Columna, màscara, butaca, espectador, encenser, actor

Quants en veus?

Columnes: **8**

Soldats: **2**

Animals: **1+5**

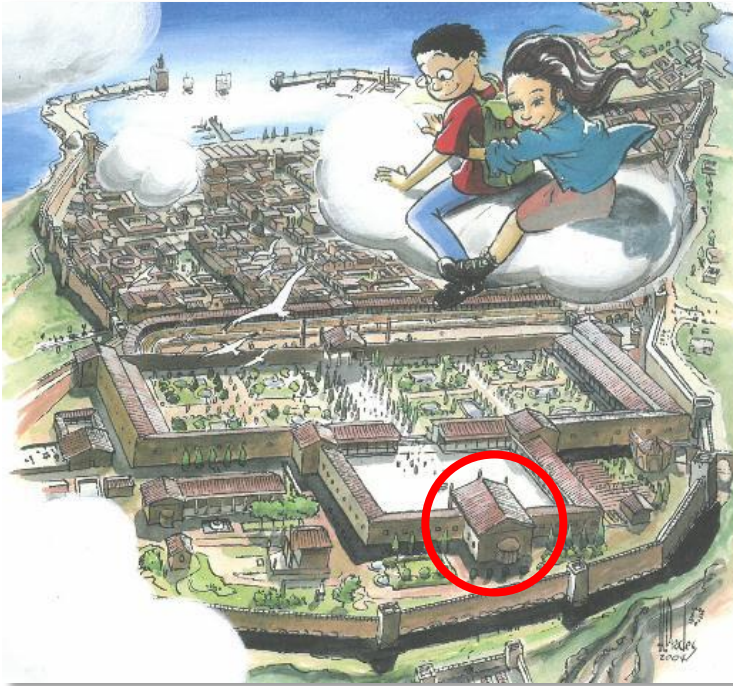
Portes: **1**

Ofrenes: **5**

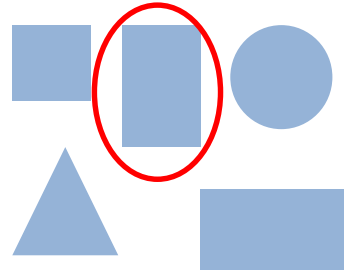
Dones amb el cap cobert: **6**

Davant del temple hi trobem moltes coses que hauràs de marcar:

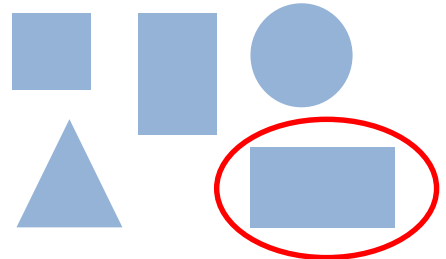
1. Un sacerdot darrera l'altar.
2. Un sacrificador amb la destal.
3. Un bou que serà sacrificat als déus.
4. Un altar, on es fan els sacrificis i les ofrenes.
5. Tres sacerdotesses vestals, al costat dret de l'altar.
6. Els encensers, uns recipients on es crema encens per a perfumar i oferir els déus.
7. Una gerra amb els líquids sagrats.

Quina forma tenia el temple?

I la plaça que té al davant?

Què hi havia per fora, al voltant de la plaça?

Jardins, temple, petits edificis.

He dibuixat part del **capitell**,
del fust i de la base.

Quins edificis veuen els nens?
Marca'ls:

- ☐ La muralla
- ☐ El teatre
- ☐ L'amfiteatre
- ☐ La plaça del temple

Com es comunicava la plaça superior amb la inferior?

- ☐ Amb una rampa
- ☐ Amb trams d'escalas

A la gran plaça hi veiem:

- **Gent passejant**
- **Fonts decoratives**
- Una cascada
- **Escultures sobre un pedestal** (una gran pedra quadrangular)
- **Arbres**
- **Jardins**
- Gent treballant

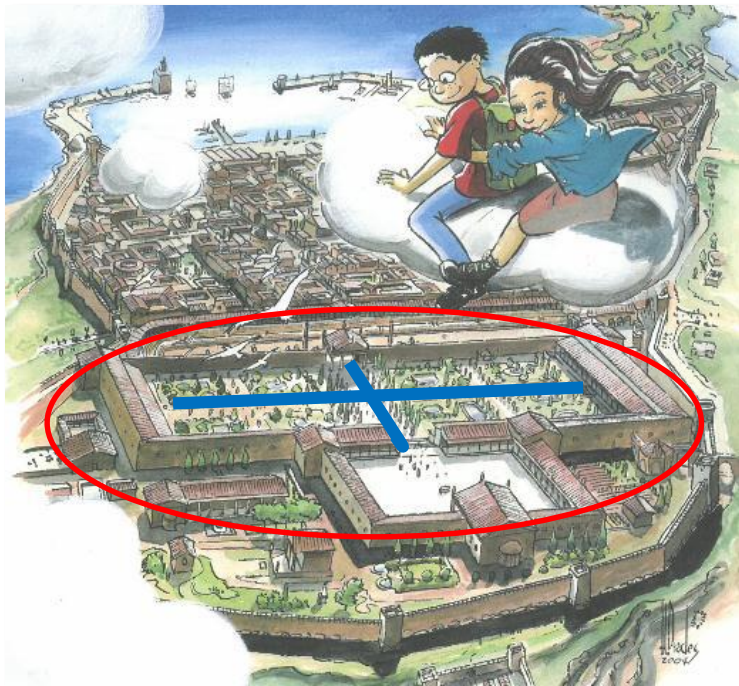
Compta quants n'hi ha:

- Escultures: **31**
- Columnes: **38**
- Xiprers: **36**
- Lleons: **2**
- Fonts: **2**

Quines joies porta?

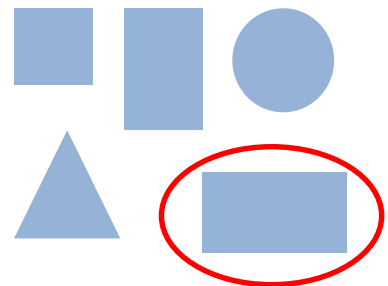
Arracades, polseres.

Com és el seu pentinat?

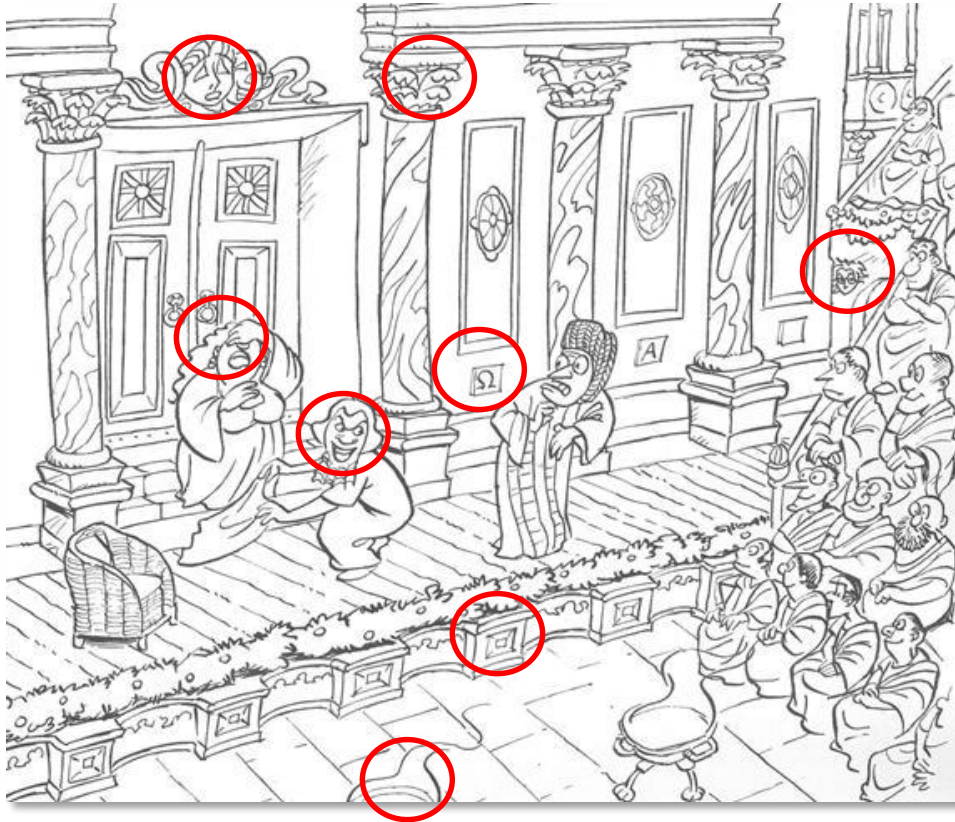
Un recollit, amb trenes i una cua.

Quina forma tenia la plaça?

Marca-hi els carrers principals que formen els parterres.

Marca les 8 diferències que hi ha entre les dues imatges:

Relaciona cada poema amb l'edifici que li correspon:

Aquí els bons actors aplaudiren
els afeccionats romans.
Feien drames i comèdies
dels déus i dels humans.

Per dur aigua a la ciutat
fora els murs m'edificaren.
Hi ha qui diu que fou el diable,
hi ha qui creu que foren els romans.

Sóc de pedra i molt alta
i em van fer per defensar,
tinc torres i portelles
i envolto la ciutat.

Muralla

Teatre

Aqüeducte

Reconeix l'edifici al qual es refereix el poema, i ordena'n les lletres:

Sóc rodó i ple de grades
I a l'arena tinc un fossar.
Animals i gladiadors lluitaren
Pel plaer del ciutadà.

AMFITEATRE

Sóc allargat i de pedra.
No sóc peix, però tinc espina.
Els carros corren per l'arena
I el públic content els anima.

CIRC

Marca les paraules que volen dir el mateix que:

MALIGNA

Dolenta, lletja, cruel, malvada.

ENCANTERI

Màgia, bruixeria, gat, mentida.

ENIGMA

Secret, endevinalla, misteri, sorpresa.

MONUMENT

Casa, edifici, construcció, obra.

ESPECTACLE

Acció, joc, funció, representació.

Marca les paraules que volen dir el contrari que:

GRANDIOSA

Petita, esplèndida, extraordinària, imponent.

ALLARGAT

Curt, estret, prim, escurçat.

DEFENSAR

Lluitar, atacar, córrer, cedir.

VELL

Jove, nou, ancià, caduc.

FANTÀSTIC

Misteriós, real, irreal, imaginari.